

glas dežele

December 2024, številka 12/XVIII
Cena izvida je 6,60 €

Kmetijstvo porabi več CO₂,
kot ga spusti v ozračje!

Ričet ali ričetova juha?

Novembra so Ljubljanske mlekarne nagradile svoje rejce z odmevno prireditvijo Naj hlev. Sodelovalo je osem kmetij. Ker ni namen nagrajevanje velikosti, ampak dobrobit reje živali, so med seboj zelo različne. Vseposod po Sloveniji se namreč kmetije trudijo delovati v okviru, ki ga določa Skupna kmetijska politika (SKP), in vendarle na sebi najbolj primeren način. Tudi zato imamo v Sloveniji tako pisano sestavo kmetij. Niso vse intenzivne in tudi še nismo dosegli magičnih 20 % ekoloških. Pa vendar, pridelava v Sloveniji je geografsko pogojena s tem, da so zemljišča večinoma na območjih z omejenimi dejavniki ali t. i. OMD. Tako nam že okolje samo po sebi preprečuje preveliko intenzivnost. Imamo nekaj poskusov kmetovalcev in seveda podjetij, ki so res intenzivni, večina kmetij pa je daleč od tega. Če smo se pred leti še lahko pohvalili z velikim številom kmetij, pa sodobni čas spreminja podoba Slovenije s tem, da zapirajo vrata majhne, pa tudi srednje velike kmetije. Iz nekdanj preko 65.000 subvencijskih vlog smo v letu 2023 pristali na manj kot 55.000, kar pomeni, da je vsaj 10.000 kmetij, ki so bile zavedene v registru kmetij, v resnici prenehalo z delovanjem.

Razlog za prenehanje je bila večinoma smrt ostarelih gospodarjev brez naslednikov, zdaj pa so glavni razlogi ekonomske narave. Cene kmetijskih pridelkov ne pokrivajo stroškov pridelave ali priraje mesa in mleka, zato mladi prevzemniki prenehajo z delom. Glede na to, da smo v času, ko v vseh dejavnostih primanjkuje delovne sile, je to obdobje »smrtonosno« še posebej za kmetijstvo. Delo drugod je namreč lažje, vezano na urejen delavnik, na primer od 7. do 15. ure, sobote in nedelje so proste, prav tako prazniki ... Plačan je letni dopust, lahko gredo na bolniški dopust, pa bodo na koncu vsak mesec dobili plačilo za delo ali pa nedelo. V kmetijstvu vemo – nedelo ni plačano, saj tudi delo ni! To je tragedija dejavnosti pri nas in tudi v drugih državah Evrope in sveta, kjer se ta problem vse bolj in bolj izkazuje. »Veliki« za zdaj še lahko vlagajo v digitalizacijo in se opremljajo z roboti. Ampak vse več jih vlaga v razvoj robota-kmeta, saj delovne sile, ki bi pridelovala hrano, ni več enostavno dobiti. Nekdaj so v Nemčiji, Franciji in Italiji (za druge države ne vem) zaposlovali sezonske delavce iz vzhodnih in južnih držav, največkrat so omenjali Poljake, Romune, Ukrajince. Dve državi sta postali članici EU in ljudje se iz teh držav zaposlujejo v sektorjih, kjer so prihodki višji, saj so tudi dosegli višjo izobrazbo in pretok delovne sile, ki bi bila primorana delati kar koli, je že zdavnaj minil. Ukrajince pa zdaj zaposluje vojna. Ljudi za delo na poljih uvažajo iz Azije, a kot kaže, ni najbolj uspešno. Vsi bazeni poceni delovne sile na območju Evrope so namreč prazni že nekaj let. Posledice čutijo v gospodarstvu in seveda kmetijstvu, ko potrošnik ne želi oziroma ni pripravljen plačati za hrano pravične cene, kaj šele tisto, ki bi prinesla ekstra dobiček. Ko kupujemo avto, mobilni telefon – plačamo najvišjo možno ceno ali pa celo več, kot si lahko privoščimo. Ko kupujemo hrano, torej gorivo za delovanje svojega telesa, pa kupimo po možnosti najcenejšo. Zgodba se spremeni šele, ko zbolimo, takrat pa nam običajno niti milijoni ne pomagajo rešiti zadev in potegniti svoje življenjske poti brezskrbno in veselo naprej. Ne verjamete? Direktor LM Tomaž Žnidarič je povedal, kako slovenski potrošnik zapravi 100 evrov za hrano: od tega porabi 32 evrov v eni od diskontnih trgovin in v vseh trgovinah skupaj 38 evrov za izdelke pod trgovskimi znamkami. Od 100 evrov, ki jih porabi za mlečne izdelke, pa kar 54 evrov za mlečne izdelke trgovskih blagovnih znamk. Ampak ti izdelki so običajno narejeni iz mleka od vseposoda, samo ne iz tistega, ki ga priredijo slovenski kmetje. Na dolgi rok to žal ne pomeni samo izgube dohodka za mlekarstvo, ampak tudi za kmeta, ki je vezan na njen dobri poslovni uspeh. Trgovca to seveda ne zanima, zanj je pomembno samo, da proda. Potrošnik pa – tudi če je pripravljen plačati več, nima nobene možnosti več, da vpliva na to. Lahko le upa, da je kupil hrano, pridelano lokalno. Na koncu se izkaže, da je kuhal ričet, skuhal pa ričetovo juho, ker je ješprenj obdelan tako, da se ne pokvari in ga skoraj vsa podjetja kupujejo na svetovnem trgu, ne od lokalnega kmeta. Logično – to ni krivda trgovca. Ne, "krivi so kmetje", ki niso pridelali dovolj, da bi prodali prepoceni in potrošniki, ki so jih v bistvu peljali žejne čez vodo!

Darinka Sebenik

Vsebina

39. posvet Javne službe kmetijskega svetovanja
- Vesti iz EU
- Mercosur dvignil francoske in nemške kmete
- Novo v CBS
- Speckle Park, nova mesna pasma
- Nenalezljive bolezni parkljev
- Odvzem vzorcev mleka za bakteriološko analizo
- Travna ruša in njena majhnost
- Pšenice je več, tudi soje bo več, koruze pa bo manj
- Sejem EIMA 2024
- Bob
- Kmetijska šola na Bavarskem
- Najboljši sadjar v Belgiji je BelOrta
- Naj hlev 2024 – kar dva zmagovalca
- Izlet Govedorejskega društva Škocjan 2024
- Kako pri konju prepoznamo stres in bolečino
- Suhi šopki
- Kulinarika: Zima že trka na vrata tudi v kulinariki
- Mleko po Evropi in svetu
- Odkupne cene govejega mesa
- Kmetija Jakoba Napotnika, Topolšica

